Europees Parlement
2019-2024

Commissie buitenlandse zaken

2023/2127(INI)

12.9.2023

ONTWERPVERSLAG

over een aanbeveling van het Europees Parlement aan de Raad en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid over de betrekkingen tussen de EU en China
(2023/2127(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Hilde Vautmans

INHOUD

Blz.

ONTWERPAANBEVELING VAN HET EUROPEES PARLEMENT 3

ONTWERPAANBEVELING VAN HET EUROPEES PARLEMENT

aan de Raad en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid over de betrekkingen tussen de EU en China
(2023/2127(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien de conclusies van de Europese Raad van 30 juni 2023 over China,

– gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 12 maart 2019 getiteld "EU-China – Een strategische visie" (JOIN(2019)0005),

– gezien de EU-strategie inzake samenwerking in de Indo-Pacifische regio van 16 september 2021,

– gezien de conclusies van de Raad van 28 juli 2020 over Hongkong,

– gezien de toespraken van voorzitter Ursula von der Leyen over risicovermindering in het European Policy Centre op 30 maart 2023 en in het Parlement op 18 april 2023,

– gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid aan het Europees Parlement, de Europese Raad en de Raad van 20 juni 2023 betreffende een "strategie voor economische veiligheid van de EU" (JOIN(2023)0020),

– gezien zijn resolutie van 20 mei 2021 over de Chinese sancties als vergelding tegen EU-instanties, EP-leden en leden van nationale parlementen[1],

– gezien zijn resolutie van 16 september 2021 over een nieuwe EU-strategie ten aanzien van China[2],

– gezien artikel 118 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A9-0000/2023),

A. overwegende dat China tegelijkertijd een partner en in toenemende mate ook een concurrent en systemische rivaal van de EU is;

B. overwegende dat zowel de Europese Unie als China er baat bij hebben constructieve en stabiele betrekkingen te onderhouden, die moeten berusten op de eerbiediging van de op regels gebaseerde internationale orde, het internationaal recht, evenwichtige samenwerking en wederkerigheid;

[1] PB C 15 van 12.1.2022, blz. 17.
[2] PB C 117 van 11.3.2022, blz. 40.

C. overwegende dat de Chinese Communistische Partij niet dezelfde waarden deelt als Europese democratieën, steeds autoritairder is geworden en op internationaal vlak bestuursmodellen promoot die in tegenspraak zijn met de waarden van de EU;

D. overwegende dat China aan het veranderen is en een nieuw tijdperk van beveiliging en controle ingaat, dat wordt gekenmerkt door een steeds assertiever economisch en buitenlands beleid, pogingen om de op regels gebaseerde internationale orde te veranderen en een steeds onderdrukkender binnenlands beleid;

E. overwegende dat de EU haar belangen en waarden slechts op geloofwaardige wijze tegen een steeds assertiever China kan verdedigen als zij eensgezind en gezamenlijk optreedt;

F. overwegende dat Europa, om zijn kernwaarden te verdedigen en als gelijkwaardige partner te worden behandeld, een nieuwe benadering ten aanzien van China nodig heeft die gebaseerd is op Europese strategische autonomie, wederkerigheid, samenwerking met gelijkgestemde partners en verzet tegen dwang;

G. overwegende dat de EU niet mag aanvaarden dat China kritieke politieke of militaire steun biedt voor de illegale aanvalsoorlog van Rusland in Oekraïne of voor het omzeilen van de EU-sancties die zijn opgelegd naar aanleiding van de illegale invasie door Rusland;

H. overwegende dat de EU geen eenzijdige wijziging van de status quo in de Straat van Taiwan, met name niet met geweld, noch de voortdurende schendingen van de mensenrechten in China, met name in Xinjiang, Tibet, Binnen-Mongolië en Hongkong, mag accepteren;

1. beveelt de Raad en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid aan:

Met China het gesprek aangaan om wereldwijde uitdagingen aan te pakken

a) met China in gesprek te blijven om wereldwijde uitdagingen zoals klimaatverandering en biodiversiteit, paraatheid op het gebied van gezondheid en pandemieën, schuldverlichting en humanitaire hulp aan te pakken en de dialoog met China over veiligheidskwesties te intensiveren in het licht van de steeds kritiekere rol van China in de mondiale veiligheid;

b) China op te roepen om de op regels gebaseerde internationale orde te handhaven, met name de beginselen van het VN-Handvest, waaronder de eerbiediging van de territoriale integriteit of politieke onafhankelijkheid van alle staten;

c) de diplomatieke stabiliteit te handhaven en tegelijk de assertiviteit van de EU ten aanzien van China te vergroten opdat het zijn verantwoordelijkheid als lid van de VN-Veiligheidsraad opneemt om druk uit te oefenen op Rusland om zijn illegale aanvalsoorlog tegen Oekraïne te beëindigen;

d) te herhalen dat China, als ’s werelds grootste koolstofuitstoter, zich ertoe moet verbinden zijn CO_2-emissies vóór 2030 een piek te laten bereiken, in

overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs en zijn eigen beloften;

e) ervoor te zorgen dat China een constructieve rol speelt in multilaterale organisaties zoals de Wereldhandelsorganisatie, de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en de Verenigde Naties, en steun te verlenen aan stappen om Taiwan te laten deelnemen aan de vergaderingen, het mechanisme en de activiteiten van relevante internationale instellingen zoals de WHO, de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie en het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering;

f) adequaat te reageren op de inspanningen van China om alternatieve internationale organisaties op te bouwen, onder meer via de BRICS-landen (Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika), door te zorgen voor betere coördinatie tussen de EU-lidstaten en partnerschappen met gelijkgestemde partners over de hele wereld te intensiveren;

Ingaan tegen de mensenrechtenschendingen in China

g) erop aan te dringen dat China zijn verantwoordelijkheden als wereldmacht nakomt door de mensenrechten en de rechtsstaat te eerbiedigen;

h) te zorgen voor een eensgezinde Europese aanpak wanneer China zijn economische invloed gebruikt om tegenkanting tegen zijn mensenrechtenschendingen het zwijgen op te leggen; de mensenrechtendialoog met China te intensiveren en leden van het Europees Parlement daarbij te betrekken; werk te maken van een eensgezinde benadering van culturele en academische samenwerking met China en ongepaste beïnvloeding door Chinese financieringsbronnen te voorkomen;

i) steun te verlenen aan een onafhankelijk en onpartijdig VN-onderzoek naar mensenrechtenschendingen in China, met name in Xinjiang en Tibet, en er bij de Chinese autoriteiten op aan te dringen daadwerkelijke toegang te verlenen tot de regio's in kwestie en de Oeigoerse wetenschapper en winnaar van de Sacharovprijs 2019, Ilham Tohti, onmiddellijk en onvoorwaardelijk vrij te laten;

j) zich te bekommeren om individuele gevallen van Europese burgers die in China in "administratieve detentie" worden gehouden, zoals de Zweedse boekhandelaar Gui Minhai, en alle diplomatieke kanalen te gebruiken om aan te dringen op hun vrijlating;

k) solidariteit te tonen met het maatschappelijk middenveld in China en Hongkong en vaart te zetten achter de uitvoering van het Europees mensenrechtenkader met sancties naar het voorbeeld van de Magnitski-wet in nauwe samenwerking met internationale partners, waaronder de bevriezing van buitenlandse tegoeden en visumbeperkingen tegen personen die betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen, met inbegrip van politieke besluitvormers in Hongkong;

l) in samenwerking en coördinatie met gelijkgestemde partners alle sluipwegen in kaart te brengen en af te sluiten die momenteel de transnationale repressie-

inspanningen van de Volksrepubliek China (VRC) faciliteren, ook in de Europese Unie en met name als diasporagemeenschappen het doelwit zijn;

m) de autonome status van Hongkong te herbezien in het licht van de wet op de nationale veiligheid en de schending door de VRC van haar internationale verplichtingen, de Chinees-Britse Gezamenlijke Verklaring, het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en het beginsel "één land, twee systemen", en de hardhandige onderdrukking van de autonomie van Hongkong en leden van de oppositie, met inbegrip van leden van maatschappelijke organisaties;

n) pogingen van de Chinese autoriteiten om Hongkongse diasporagemeenschappen in de EU lastig te vallen, te veroordelen en de lidstaten op te roepen om uitleveringsverdragen met de VRC en Hongkong op te schorten;

De strategische autonomie van Europa in de omgang met China waarborgen door risicovermindering

o) nauw samen te werken om een eensgezinde aanpak van de lidstaten ten aanzien van China te bevorderen en de strategische autonomie van de EU te versterken zodat Europa in staat is zijn waarden en economische belangen alsook de op regels gebaseerde wereldorde te verdedigen;

p) werk te maken van een vernieuwde, assertieve en coherente EU-aanpak ten aanzien van China die de betrekkingen met de VRC vormgeeft in het belang van de EU als geheel en ten volle rekening houdt met de uitdagingen die voortvloeien uit de opkomst van de VRC als mondiale speler en haar steeds repressievere binnenlandse beleid en steeds assertievere buitenlandse beleid;

q) de economische autonomie van de EU te versterken, wederzijds voordelige economische betrekkingen te waarborgen en te voorkomen dat gevoelige technologieën voor militaire doeleinden worden gebruikt door handelsstromen minder riskant te maken en kritieke afhankelijkheden van de VRC te verminderen, zonder ontkoppeling te beogen of zich naar binnen te keren;

r) in deze context spoedig uitvoering te geven aan de Europese strategie voor economische veiligheid en beter gebruik te maken van onze bestaande handelsinstrumenten om de nadelige gevolgen van risicovermindering voor de Europese economie zoveel mogelijk te beperken en te zorgen voor nauwe afstemming met gelijkgestemde partners overal ter wereld, zoals onze trans-Atlantische partners en onze partners in Zuidoost-Azië;

s) werk te maken van een meer gecoördineerde aanpak van de bescherming van kritieke infrastructuur op EU-niveau;

t) te zorgen voor meer coördinatie en samenwerking met gelijkgestemde partners in aangelegenheden van gemeenschappelijk belang, met name maar niet uitsluitend in aangelegenheden zoals strategische afhankelijkheden, economische dwang, politieke inmenging en desinformatie, en op regels gebaseerd multilateralisme en strategische solidariteit tussen democratieën te bevorderen;

u) te benadrukken dat het “één-Chinabeleid” van de EU de grondslag blijft van onze samenwerking met zowel de VRC als Taiwan, maar ook het positieve effect van het aanhalen van de banden tussen de EU en Taiwan te onderstrepen;

v) het EU-beleid inzake contacten met Taiwan te herbezien en samen met gelijkgestemde partners de democratie in Taiwan te blijven steunen; in dit verband verdere uitwisselingen tussen het Parlement en zijn Taiwanese tegenhangers aan te moedigen;

w) ervoor te zorgen dat de status quo in de Straat van Taiwan niet door middel van geweld of dwang wordt gewijzigd, door initiatieven ter bevordering van dialoog, samenwerking en vertrouwensopbouw tussen beide partijen te steunen; een op scenario’s gebaseerde strategie op te stellen om potentiële veiligheidsuitdagingen in de Straat van Taiwan het hoofd te bieden;

x) een “Far-East StratCom Task Force” op te richten als onderdeel van de Europese Dienst voor extern optreden, met als taak het identificeren, monitoren en tegengaan van desinformatiepogingen en landspecifieke acties van China;

y) de Global Gateway-strategie ten volle te benutten als instrument om de contacten en zakelijke betrekkingen van de EU met partners uit ontwikkelingslanden te intensiveren en een alternatief te bieden voor door China aangestuurde strategieën voor buitenlandse investeringen;

2. verzoekt zijn Voorzitter deze aanbeveling te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en, ter informatie, aan de regering van de Volksrepubliek China.